

ESPORT I RECREACIÓ, Prof. J. Pere Molina, curs 2008-2009

El vessant recreatiu de les activitats fisicoesportives i el tractament del cos

Tema 3

El vessant recreatiu de les activitats físicoesportives i el tractament del cos

- ❑ L'esport en sentit ampli i l'esport per a tothom
- ❑ Orientacions en la pràctica físicoesportiva
- ❑ Les activitats físicoesportives recreatives i la recreació físicoesportiva
- ❑ Tractament del cos: com a procés i com a producte

L'esport modern

- Terme d'origen llatí (s. XIII): **DEPORT-ARE** (diversió, distracció, passatemps en forma d'exercici físic)

S. XVII-XVIII: transformació d'AF populars

Revolució industrial

Regulació de la violència

- Terme anglosaxó: **SPORT** (exercici físic de caràcter competitiu practicat a l'aire lliure)

L'esport en sentit restringit

- Activitat física
- Basada en la competició
- Reglamentada
- Institucionalitzada

Conducta humana

Realitat social

L'esport en sentit ampli (I, castellà)

- Diccionari RAE

- Deporte** (de *deportar*)

- Actividad física, ejercida como juego o competición, cuya práctica supone entrenamiento y sujeción a normas
 - Recreación, pasatiempo, placer, diversión o ejercicio físico, por lo común al aire libre

L'esport en sentit ampli (I, valencià)

- Gran diccionari de la llengua catalana:
 - **Esport** (de l'angl. *sport*, del fr. ant. *deport*, ultracorregit en *desport* en el fr. medieval, der. de *déporter* 'distreure' - en cat. ant. tenim *deportar-se* 'distreure's' i *deport* 'recreació'-) Exercici corporal practicat, especialment a l'aire lliure, per afecció, competició o exhibició
 - **Deport** (s. XIV; de *deportar*) Recreació, esbarjo, comunament a l'aire lliure

L'esport en sentit ampli (II)

García Ferrando (2006)

La població espanyola considera esport	2005
Qualsevol pràctica o activitat física	76%
Pràctiques i activitats de competició	10%
No tenen una idea molt clara	12%
No contesta	2%

L'esport en el temps lliure de la població espanyola

Activitat	2005	2000
Estar amb la família	85	76
Mirar la televisió	78	69
Passejar	67	-
Estar amb els amics/amigues	65	56
Escoltar música	55	44
Llegir llibres, revistes	53	44
Escoltar la ràdio	47	37
Anar a comprar a centres comercials	42	-
Anar al cine	39	33
Eixir al camp, anar d'excursió	39	30
Veure esport	38	29
Anar de copes	33	-
Fer esport	33	31

García Ferrando (2006)

Les 10 activitats de temps lliure realitzades amb més freqüència

2005	2000
Estar amb la família Mirar la televisió Passejar Estar amb els amics/amigues Escoltar música Llegir llibres, revistes Escoltar la ràdio Anar a comprar a c.c. Anar al cine Eixir al camp	Estar amb la família Mirar la televisió Estar amb els amics/amigues Llegir llibres, revistes Escoltar música Escoltar la ràdio Anar a comprar a c.c. Anar al cine Eixir al camp Veure esport

Esport espectacle i esport praxis

(Cagigal, 1979)

■ ESPORT ESPECTACLE

- Professional o no (tendència a la professionalització)
- De més o menys nivell
- Condicionants econòmics, comercials...
- Mitjans de comunicació

■ ESPORT PRAXIS

- Complex i divers

Orientacions de l'esport (I)

ESPORT
ESPECTACLE

ESPORT COMPETITIU

ESPORT
PRAXIS

ESPORT COMPETICIÓ

ESPORT FORMACIÓ

ESPORT RECREACIÓ

ESPORT SALUT

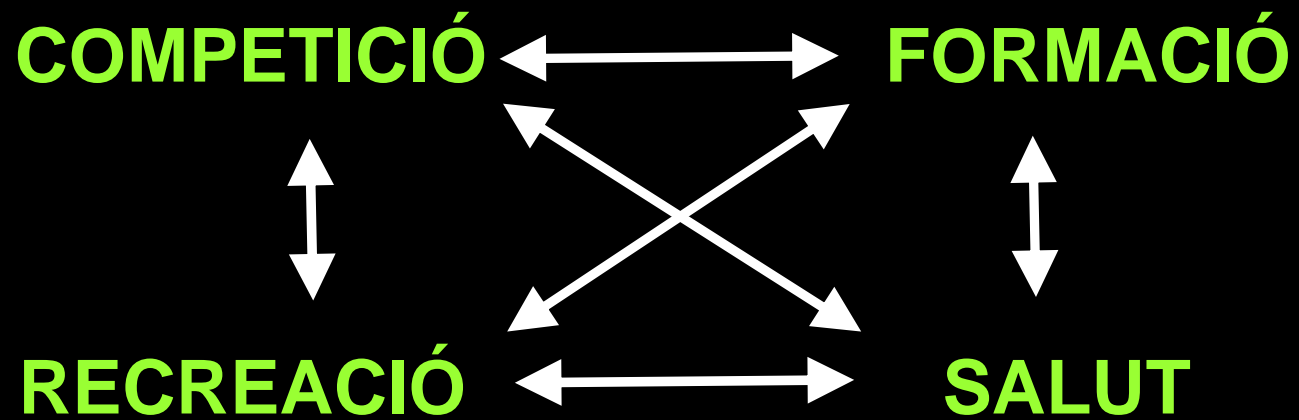
Orientacions de l'esport (II)

“Hi ha moltes maneres d'entendre l'esport,
perquè hi ha moltes maneres de viure'l”

(Cagigal, 1981)

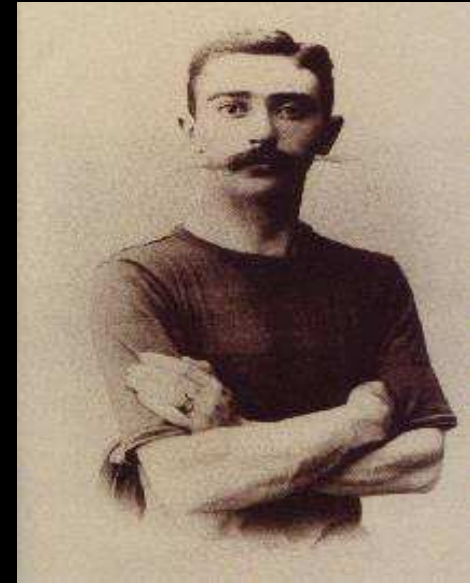

Orientacions de l'esport praxis

L'amateurisme

- Forma d'entendre l'esport i distinció social
 - Des del segle XVIII, els moviments esportius universitaris anglesos i les associacions aristocraticoburgeses de l'esport britànic
- Preparar-se durament per competir per amor a l'esport, com a afany pur de superació, sense cap tipus de contraprestació econòmica
- *Ideal cavalleresc, noble, lleialtat: esperit esportiu reflectit en el joc net*
- Fer esport per afició, per amor a l'esport

Competició i competitivitat

“Una cosa és l’afany de victòria, inherent a tota competició esportiva, i una altra haver de guanyar per damunt de tot (...) ‘Saber perdre’ és humanament enriquidor quan s’ha aspirat intensament a guanyar; si no s’aspirava a la victòria, acceptar la derrota no tindria valor”

(Cagigal, 1981)

L'esport com un dret (I)

- En la dècada de 1970 apareix l'esport com a obligació dels poders públics (Cagigal, 1981):
 - Primera vegada que una constitució recull els drets dels ciutadans a la pràctica esportiva: 1968 RDA, 1971 República Socialista Búlgara, 1975 Grècia

L'esport com un dret (II)

- Constitució espanyola de 1978:
 - “Els poders públics fomentaran l'educació sanitària, l'educació física i l'esport. Així mateix, facilitaran la utilització adequada de l'oci” (art. 43.3). També art. 50 i 148.1
- Lleis de l'esport de 1980 i 1990 (a més de la llei de protecció de la salut i de la lluita contra el dopatge en l'esport de 2006)
- Responsabilitat del foment de l'esport: CSD, federacions esportives, COE
- Carta Europea de l'Esport de 1992

Llei 10/1990, de 15 d'octubre, de l'esport (BOE 17-10-1990)

■ Article 6

1. L'esport d'alt nivell es considera d'interès per a l'Estat, en la mesura que constitueix un factor essencial en el desenvolupament esportiu, per l'estímul que suposa per al foment de l'esport base, en virtut de les exigències tècniques i científiques de la seua preparació, i per la seua funció representativa d'Espanya en les proves o competicions esportives oficials de caràcter internacional

L'esport "federat"

“La societat esportiva s’ha desenvolupat en el món durant l’últim segle recolzada en el sistema federatiu. Aquest continua sent el tret més representatiu de la institució esportiva. Però es mostra insuficient per a comprendre i fins i tot per a significar tota la nova realitat esportiva del nostre temps”

(Cagigal, 1981)

Llicència federativa	2005
Sí	17%
No	76%
La va tenir, però ara no la té	7%

(García Ferrando, 2006)

L'esport per a tots i l'esport recreatiu

- L'esport per a tothom s'associa amb l'esport recreatiu:
 - Esport per a tothom: l'esport com un dret atès pels estats
 - Qualitat de vida i benestar social
 - Estil de vida actiu (inactivitat com a amenaça de la salut)
 - Esport per a tothom: els xiquets i la gent jove, els homes i les dones, les persones amb discapacitat, gent gran...
- ...però l'esport per a tothom no és exactament igual que l'esport recreatiu

Esport recreatiu

**PLAER
DIVERSIÓ**

OBJECTIU INTRÍNSEC

COMPETICIÓ

FORMACIÓ

SALUT

UTILITAT

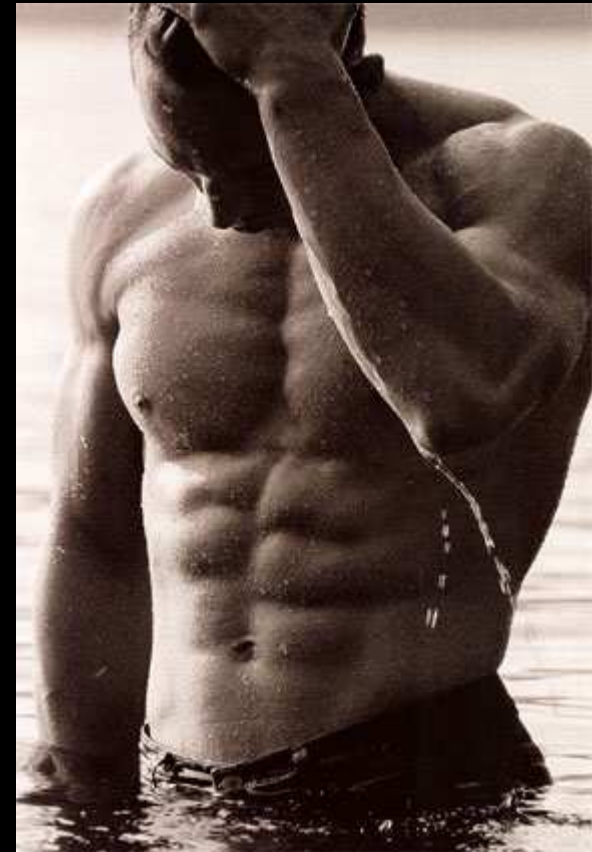
La recreació físicoesportiva i el tractament del cos (I)

- El cos és l'objecte bàsic sobre el qual descansa la recreació físicoesportiva (RFE)
- Moltes vegades es cerquen en la recreació una sèrie de beneficis relacionats amb el cos
- De manera que poden desplaçar l'esperit recreatiu (oci exotèlic) en la vivència de les seues activitats
- Diferenciar els beneficis com una conseqüència o els beneficis com l'objectiu de la RFE

La recreació físicoesportiva i el tractament del cos (II)

- Moltes activitats i programes de RFE es dediquen a cuidar, modelar i transformar el cos de les persones
- El cos és una cosa que es valora
- El significat del cos és variable
- Representa la imatge de la persona
- Es converteix en un “signe”, un “missatge” que parla del seu propietari
- La nostra projecció davant els altres

La recreació fisicoesportiva i el tractament del cos (III)

- En la societat postmoderna el cos es concep com un projecte on la seua aparença, grandària i forma són aspectes modificables d'acord amb un disseny previ (Shilling, 1993)
- El cos és un espai on es materialitzen múltiples opcions i eleccions
- El cos s'entén així com un objecte, una obra, que representa el que volem ser, amb uns estàndards, expectatives i possibilitats d'ajustos que estableixen i promouen multitud de professionals

El cos com a procés i com a producte

- El cos com a procés:
VIVÈNCIA DES DEL PRESENT
 - ALLIBERADOR, apreciació de diversitat de sensacions corporals, explorar les possibilitats per a gaudir del cos
- El cos com a producte:
PROJECTE DE FUTUR
 - OBLIGADOR, sotmetiment del cos, transformació del cos, autocontrol, autorepressió

“Actualment està en auge la *cultura somàtica*. El cos s’ha convertit en blanc de múltiples atencions i és alhora un objecte privilegiat d’inversions dispendioses. La presentació i la representació del jo, la façana goffmaniana, cobra una especial rellevància en relació amb els nous estils de vida, el retorn del mite de l’eterna joventut i la generalització de sabers i pràctiques promogudes per múltiples especialistes (metges, psicòlegs, sociòlegs, modistes, publicistes, estilistes, esteticistes, periodistes...) que contribueixen a crear un mercat de productes ingent i a definir codis ètics, estètics i científics destinats a legitimar diferents usos socials del cos. Dit d’una altra manera: un grapat de dissenyadors de cossos té el monopoli de definir els límits de la normalitat corporal en les anomenades societats postindustrials”

(Varela i Álvarez-Uria, 1989)